

Daniel Hale Feldman

CĂBĂLĂ

Moștenirea mistică a copiilor lui Abraham

Traducere din limba engleză:
WALTER FOTESCU

EDITURA HERALD
București

CUPRINS

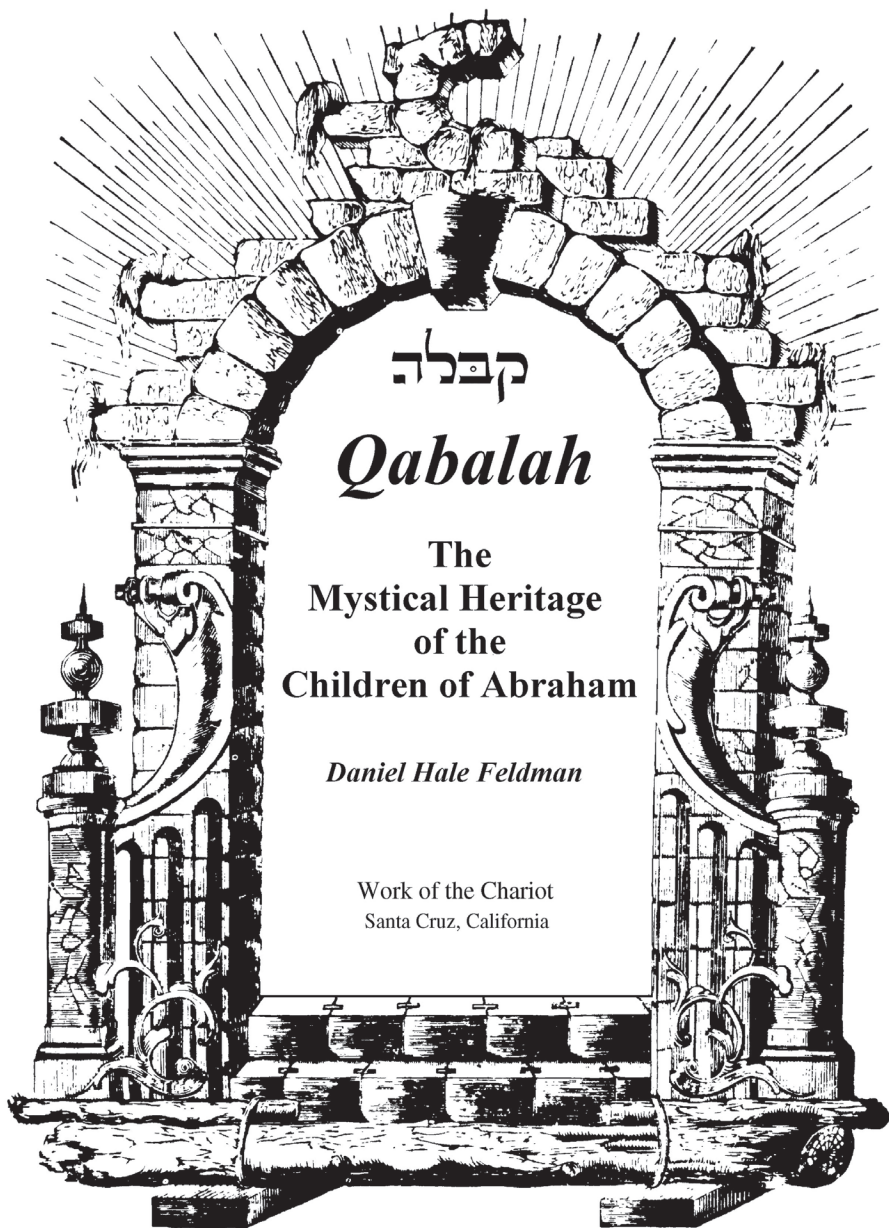
Transliterarea alfabetului ebraic	11
Prefața autorului	13
Introducere	21
Cartea	22
Transliterare	26
Suport on-line	27
Avertisment	28
Capitolul 1 - Premise	29
De la corturi la temple și la grupările rabinice	29
Ce este Cabala Mistică a copiilor lui Abraham?	35
Cabala Mistică și Cabala Practică/Hermetică	42
Cabala Mistică și Cabala rabinică iudaică	44
Cabala Mistică, creștinismul mistic și Cabala creștină	48
Cabala Mistică și tradiția mistică a islamului	53
Cabala evreiască și tantra nord-indiană	58
Cabala Mistică, fizică și astrofizică	63
Capitolul 2 - Surse ale Cabalei Mistice	67
Introducere	67
<i>Seferim HaTorah</i> („Cărțile Legii”)	68
<i>Sefer HaShmoth</i> („Cartea Numelor”)	76

<i>Sefer Yetzirah</i> („Cartea Formării”)	78
<i>Sefer HaZohar</i> („Cartea Splendorii”)	80
Literatura Carului Divin (<i>Ma'aseh Merkabah</i>)	81
<i>PESHITTA</i> și Apocalipsa lui Ioan	86
<i>Qur'an</i> (Coranul)	91
<i>Etz Ha Chayyim</i> („Arborele Vieții”)	
a rabinului Yitzchaq Luria	96
Concluzie cu privire la textele fundamentale	97
Capitolul 3 - Învățăturile esențiale ale Cabalei Mistice	99
Introducere	99
<i>Ayin</i> , Fața cea Mare Și Fața cea Mică	100
<i>Ayin</i>	100
Fața cea Mare	102
Fața cea Mică	104
Concluzie	111
Arborele cabalistic al Vieții	113
Introducere	113
Structura Arborelui Vieții	116
Cele Patru Lumi cabalistice	121
<i>Qlifoth</i> (învelișurile conștiinței întrupate)	124
Arborele vieții și „Căderea lui Adam”	127
יהוה – Numele perfect din „NU”	130
יהוה și natura apariției mesianice	133
Capitolul 4 - Arbori ai Vieții din <i>Sefer HaShmoth</i>	
și <i>Sefer Yetzirah</i>	143
Limbajul Arborelui Angelic din <i>Sefer HaShmoth</i>	143
Introducere	143
„Calea Îngerilor lui Elohim”	
și „Calea Îngerilor Distrugerii”	144
„Calea Sfântului” și „Calea Vrajitorului”	147
Căile Operative ale Coloanei Centrale	149
Arbori ai Perfecțiunii	152
Arbori ai Vieții din <i>Sefer Yetzirah</i> („Cartea Formării”)	154

Capitolul 5 - Arbori ai Vieții din alte surse cabalistice	
fundamentale și din alte tradiții mistice	169
Arborele <i>Merkabah</i> din Cărțile lui Iezechiel și Isaia	169
Arbori din <i>Idra Rabba Qadusha</i> (Marea Adunare Sfântă)	171
Arborele Vieții din cartea Apocalipsei	174
Introducere	174
Analiza cabalistică a textului	175
<i>Sefira</i> Victoriei (<i>Netzach</i>)	175
<i>Sefira</i> Puterii (<i>Geburah</i>)	176
<i>Sefira</i> Milei (<i>Gedulah</i>)	177
<i>Sefira</i> Recunoștinței (<i>Todah</i>)	177
<i>Sefira</i> Înțelegerii (<i>Binah</i>)	178
<i>Sefira</i> Frumuseții (<i>Tifereth</i>)	179
<i>Sefira</i> Binecuvântării (<i>Berakhah</i>)	180
Arbori ai Vieții din <i>Etz Ha Chayyim</i>	180
Arbori ai Vieții din alte tradiții mistice	185
Introducere	185
Arborele <i>Cakra</i> -elor	186
Arborele Trigramelor din	
Cea de-a opta Aripă din <i>I Ching</i>	188
Arborele din alchimia daoistă	195
 Capitolul 6 - Meditația și Cabala Mistică: noțiuni de bază	197
Introducere	197
Utilizarea mantrei-rădăcină în meditație	198
Cibernetică și Cabala Mistică	200
Fața cea Mică și creierul omenesc	200
„Holodeck-ul” cabalist	203
Ascensiunea Arborelui orientată către Fața cea Mare	205
Mantra-rădăcină ebraică și Numele יהוה	206
Stările de spirit în yoga devoțională	213
Practici meditative ale Feței celei Mari	215
Ce se întâmplă când urci Arborele Vieții?	221
Introducere	221
Urcarea Arborelui urmând „Calea Lui יהוה Elohenu”	225

Capitolul 7 - Meditația și Cabala Mistică: practici	230
Introducere	230
Practici meditative	231
Mediul exterior	233
Mediul interior	236
Rutină simplă de meditație centrată pe Fața cea Mică	238
Rutină elaborată de practici centrate pe Fața cea Mică	243
Experiențe spirituale în yoga Feței celei Mici	248
Vizualizări suplimentare ale Feței celei Mici	253
Rutină de meditație centrată pe Fața cea Mare	254
Practici auxiliare ale Cabalei Mistice	260
Introducere	260
Psalmodierea lui <i>Sefer HaShmoth</i> („Cartea Numelor”)	261
Căsătoria Regelui Mesia cu Mireasa lui de Sabat	261
Practici legate de Mesia	263
Cântece devoționale	266
Meditația în mers	266
Servire altruistă	267
Epilog - Descoperind ceea ce știți deja	269
Comentarii finale asupra practicilor Cabalei Mistice	269
Renașterea evreiască – întoarcerea	
la religia evreilor din deșert	271
Anexa A	
<i>Sefer HaShmoth</i> („Cartea Numelor”)	277
Anexa B	
<i>Torah B'reshith</i> și cosmologia modernă	282
Note finale	
Prefața autorului	286
Capitolul 1	286
Capitolul 2	292

Capitolul 3	296
Capitolul 4	299
Capitolul 5	300
Capitolul 6	300
Capitolul 7	302
Epilog	303
Anexa B	303
Glosar de termeni	305
Index	327

קבלה

Qabalah

The
Mystical Heritage
of the
Children of Abraham

Daniel Hale Feldman

Work of the Chariot
Santa Cruz, California

TRANSLITERAREA ALFABETULUI EBRĂIC

Tabelul următor prezintă corelațiile dintre alfabetele: ebraic sinaitic, ebraic Ezra și aramaic Rashi. Sunt menționate, de asemenea, valorile numerice atribuite de Cabala fiecărei litere, precum și echivalentele în română*.

DENUMIREA LITEREI	EBRAIC			ECHIVALENT ROMÂNESC	VALOAREA NUMERICĂ
	SINAITIC	EZRA	RASHI		
<i>Alef</i>	א	א	א	A	1
<i>Bet</i>	ב	ב בּ	ב	B Bh	2
<i>Gimel</i>	ג	ג גּ	ג	G Gh	3
<i>Dalet</i>	ד	ד דּ	ד	D Dh	4
<i>Heb</i>	ה	ה	ה	H	5
<i>Vav</i>	ו	ו	ו	V	6
<i>Zayin</i>	ז	ז	ז	Z	7
<i>Chet</i>	ח	ח	ח	Ch	8
<i>Tet</i>	ט	ט	ט	T	9

* Evident, în originalul englez era oferită corespondența în limba engleză (*N. red.*)

<i>Yod</i>	י	י	י	Y	10
<i>Kaf</i>	כ	כ כ ך	כ ך	Kh K Kh final	20 (500)
<i>Lamed</i>	ל	ל	ל	L	30
<i>Mem</i>	מ	מ ם	מ ם	M M final	40 (600)
<i>Nun</i>	נ	נ ן	נ ן	N N final	50 (700)
<i>Samekh</i>	ס	ס	ס	S	60
<i>Ayin</i>	ע	ע	ע	Ö	70
<i>Pey</i>	פ	פ ף	פ ף	F P F final	80 (800)
<i>Tzade</i>	צ	צ ץ	צ ץ	Tz Tz final	90 (900)
<i>Qof</i>	ק	ק	ק	Q	100
<i>Resh</i>	ר	ר ר	ר	R Rh	200
<i>Shin</i>	ש	ש ש	ש	Sh S	300
<i>Thav</i>	ת	ת ת	ת	T Th	400

⌘ poate ține locul oricărei litere.

⌘ de dimensiune mare are valoarea numerică 1 000.

INTRODUCERE

La începutul anului 1970, Work of the Chariot Trust [WCT] a publicat o serie de referință a traducerilor din textele ebraice și aramaice originare ale Cabalei Mistice, multe [dintre ele] nefiind tălmăcite niciodată până atunci în [limba] engleză. Până atunci, majoritatea cărților despre Cabala în limba engleză erau scrise fie de savanți – care o abordau sub aspect pedagogic sau istoric –, fie de practicanți ai Cabalei Hermetice/Practice, care o descriau dintr-o perspectivă ocultă. Work of the Chariot își are rădăcinile în învățăturile orale ale unui mistic desăvârșit, un maestru autentic al Arborelui Vieții, un adevărat „Om al lui *Ayin*”. Învățăturile sale puneau accent pe angajarea [efectivă] în practicile care conduc fiecare ființă la propria înțelegere bazată pe experiență, la propria ascensiune a Arborelui.

În cartea de față, pentru prima oară, un membru avansat al acestui grup a consemnat în detaliu aceste învățături. Dacă sunteți începător în Cabala Mistică, veți găsi un tezaur de informații clare și concise. Ea vă va familiariza cu ideile ascunse și terminologia obscură a viziunii cabalistice asupra lumii și, în același timp, vă va oferi instrucțiuni amănunțite despre meditația cabalistică și practicile complementare [ei], pe care puteți începe imediat să le folosiți. Dacă sunteți deja familiarizat, într-o oarecare măsură, cu subiectul sau veniți dintr-un mediu ocult, *thelemic* sau păgân, veți descoperi, probabil, în această car-

te, informații și diagrame pe care nu le-ați mai văzut niciodată. Explicațiile ideilor fundamentale vă pot face să vedeți, într-o lumină nouă, lucruri pe care le cunoașteți deja.

Cartea

Cartea aceasta este alcătuită din șapte capitole, un epilog, un glosar și două anexe. Primul capitol se concentrează pe modul în care Cabala Mistică a copiilor lui Abraham a evoluat și a prins contur prin transmiteri succesive ale spiritualității mistice universale de către Adam, Abraham, Mosheh (Moise), Yeshuvah (Iisus) și Muhammad. În discuția care urmează sunt abordate un număr de întrebări fundamentale:

- Ce este Cabala Mistică universală a copiilor lui Abraham?
- Prin ce se deosebește Cabala Mistică de Cabala* Practică sau Hermetică?
- Prin ce se deosebește Cabala Mistică de Cabala rabinică evreiască?
- Care este relația dintre Cabala Mistică și creștinismul mistic?
- Care este relația dintre Cabala Mistică și sufism?
- Ce similitudini există între Cabala Mistică și tantra din nordul Indiei?

Primul capitol se încheie cu o comparație între învățăturile cabalistice despre Opera Creației (*Ma'aseh bereshith*) și Opera Carului (*Ma'aseh merkabah*) și [unele] idei contemporane din cosmologia științifică modernă.

* Ambele ortografiate *Kabbalah* de către autor. (N. red.)

Capitolul 2 prezintă și descrie sursele textuale fundamentale ale Cabalei Mistice a copiilor lui Abraham. Aceste surse includ: *Sefer HaShemoth* („Cartea Numelor”); *Sefer Yetzirah* („Cartea Formării”); *Seferim HaTora* („Cărțile Legii”); *Sefer HaZohar* („Cartea Splendorii”) îndeosebi cele trei texte esențiale ale sale – *Sifra Detzneyutha* („Cartea despre ACELA care este ascuns”), *Idra Rabba Qadusha* („Marea Adunare Sfântă”) și *Idra Zuta Qadusha* („Mica Adunare Sfântă”); literatura *Merkabah* (literal „a Tronului [Divin]”), incluzând *Seferim HaChanokh* („Cărțile lui Enoch, fiul lui Yared”), versete din Cărțile lui Isaia și Iezechiel și *Sh’ir Qoma* („Măsura Corpului Divin” din *Sefer Raziel HaGadol*); *Peshitta* („Evangheliile”) și Apocalipsa lui Ioan; *Qur’an*-ul și *Etz Ha Chayyim* („Arborele Vieții”). Deși mulți vor pune la îndoială includerea [celor patru] *Peshitta* și a *Qur’an*-ului ca surse originare ale Cabalei Mistice, se cuvine să le includem, dacă admitem că religiile israelită, iudaică, creștină și islamică sunt evoluții progresive sau ramuri ale unui același arbore semitic.

Capitolul 3 oferă o introducere detaliată a nucleului în-vățăturilor Cabalei Mistice. În acest capitol, cititorul va învăța despre *Ayin*, Misteriosul Necunoscut al „existenței negative”, aflat la Rădăcina Tuturor Lucrurilor, și despre cele două Fețe ale Sale: Fața cea Mare și Fața cea Mică. Urmează apoi o explicație a naturii și structurii Arborelui cabalistic al Vieții, incluzând rădăcinile sale, coloanele, Curtea Interioară, [cele șase] *Sefirot* Direcționale și Porțile-litere. Arborele Vieții este un aspect central al tradiției mistice, esențial pentru vechii israeliți. Printre cei care studiază Cabala există o considerabilă confuzie în privința Arborelui. Aceasta se datorează, nu în mică măsură, numeroaselor cărți pe această temă, care prezintă diverse versiuni hibride

* Este vorba despre versiunea Bibliei în aramaică. (*N. red.*)

ale Arborelui și îi atribuie un spectru larg de informații oculte și mitologice ce nu se bazează pe tradiția cabalistică. Practicanții Cabalei Hermetice vor găsi deosebiri notabile între modul în care corelează Cabala Mistică literele ebraice cu Porțile de pe Arbore și ce se [poate] găsi, de obicei, în cărțile oculte pe această temă. Arborele oferă o hartă a celor Patru Lumi cabalistice și a „Învelișurilor” existenței întrupate (*qlifoth*), care sunt descrise în secțiuni succesive ale acestui capitol. Arborele portretizează, de asemenea, ceea ce prima carte a Torei numește „Căderea lui Adam”, discutată apoi amănunțit în contextul învățăturilor cabalistice. Informația furnizată până în acest punct al capitolului servește ca un cadru adecvat pentru a introduce Numele Divin יהוה , de o importanță aparte în practicile cabalistice, și pentru a discuta natura apariției mesianice în contextul învățăturilor cabalistice.

Capitolele 4 și 5 conțin informații detaliate și o vastă colecție de diagrame ale Arborelui Vieții selectate din toate textele fundamentale. Ca o comparație utilă, capitolul 5 examinează câțiva Arbori ai Vieții din alte tradiții mistice, între care *cakra*-ele din tradiția tantrică și „ordinea Cerului Anterior” a Trigramelor din *Shuo Gua*, a opta și cea mai veche „aripă”^{*} a *I Ching*-ului („Cartea Schimbărilor” din tradiția chineză). Cu un fundament solid în ceea ce privește ideile esențiale ale viziunii cabalistice asupra lumii și cu o orientare profundă în privința practicilor cabalistice disponibile pentru cititor, capitolul 6 prezintă o bogăție de informații pregătitoare pentru abordarea practicilor meditative ale Cabalei Mistice. Capitolul acesta mai face și câteva analogii interesante între ideile cabalistice, neurobiologia creierului uman și cibernetică. Infrastructura teoretică

^{*} Nume dat comentariilor tradiționale la „Cartea Schimbărilor” (*Yijing*). Apărută și la editura Herald – *Yi-Jing. Cartea Prefacerilor*, 2015. (N. red.)

oferită în capitolul 6 este urmată imediat, în capitolul 7, de instrucțiuni detaliate privind realizarea efectivă a principalelor practici meditative din Cabala. Sunt descrise, totodată, multe practici auxiliare valoroase, care pot fi folosite în completarea unei rutine zilnice de meditație cabalistică.

Partea principală a textului se încheie cu un epilog, care conține câteva observații finale despre studiul și practicile Cabalei Mistice și o scurtă discuție asupra ideii de „reînnoire a iudaismului”, adică de întoarcere la religia lui Abraham. Anexa A conține lista completă a Numelor Divine din *Sefer HaShmoth* („Cartea Numelor”). Anexa B aplică ideile cosmologiei științifice moderne modelului cabalistic al Lucrării Creației. Anexele sunt urmate de un glosar de termeni.

Un volum însoțitor al acestei cărți va conține traducerile publicate de Work of the Chariot Trust la începutul anului 1970, traduceri epuizate de aproape două decenii. Acest al doilea volum va include:

- Traducerea la *Sefer Yetzirah* („Cartea Formării”)
- Traducerea la *Sifra Detzniyutha* („Cartea despre ACELA care este ascuns”)
- Traducerea la *Idra Rabba Qadusha* („Marea Adunare Sfântă”)
- Traducerea la *Idra Zuta Qadusha* („Mica Adunare Sfântă”)
- Pasajele *Merkabah* din Cărțile lui Iezechiel și Isaia
- Extrase din *Seferim HaChanokh* („Cărțile lui Enoch”)
- Traducerea la *Sh'ir Qoma* din *Sefer Raziel HaGadol*
- Traducerea la *Etz Ha Chayyim* („Arborele Vieții”), Prima Ramură
- Traducerea la *Shuo Gua* din *I Ching* („Cartea Schimbărilor”)

CAPITOLUL I

PREMISE

DE LA CORTURI LA TEMPLE ȘI LA GRUPĂRILE RABINICE

Spiritualitatea mistică universală a copiilor lui Abraham este o moștenire puternică, prețioasă și puțin cunoscută, din „firul” căreia sunt „țesute” religiile iudaică, creștină, islamică și, poate, chiar tantrică. În această carte, moștenirea respectivă este numită Cabala Mistică¹. În contextul iudaismului rabinic, această tradiție mistică a ajuns să fie cunoscută sub numele de Cabala evreiască, iar în islam, sub numele de sufism (în arabă *tasawwuf*). Cabala creștină a apărut din latura mistică a creștinismului, care a evoluat ca o tradiție paralelă la dogma paulină, pe măsură ce aceasta s-a îndepărtat și s-a înstrăinat de rădăcinile sale iudaice. Cabala creștină a evoluat ca o metodă de armonizare a doctrinelor cabalistice evreiești cu teologia creștină. Utilizarea precisă a cuvântului „Cabala” pentru a desemna ideile și practicile învățăturilor ezoterice și secretele Torei a apărut în cercul lui Yitzchak Orbul (1200 d.Hr.), el fiind folosit, în același context, de Eleazar din Worms (începutul secolului al XIII-lea)².

Cuvântul Cabala (קבלה, literal „a primi”, de asemenea, „bună primire a lui Dumnezeu”) face aluzie la o stare dinamică de comunicare directă și de uniune mistică a sufletului individual cu Divinitatea. În acest sens, el este sinonim cu cuvântul

sanscrit *Yoga* (literal „uniune cu” sau „resorbție în Divinitate”). Bogatul potențial spiritual al Cabalei Mistice a fost de mult pus în umbră de popularitatea Cabalei Magice sau Practice, ai cărei discipoli urmăresc puterea ca instrument al propriei voințe. Minunatele posibilități de trezire spirituală profundă, de intensificare a devoțiunii și de servire altruistă a Voinței Divine oferite de Cabala Mistică, au devenit și ele greu accesibile din cauza barierelor stricte impuse de *Halakha* și a obstacolelor intelectuale generatoare de confuzie ridicate de cabaliștii rabinici.

Prohibiția formală împotriva studiului și practicii Cabalei a fost ridicată în 1540 prin eforturile cabalistului evreu medieval Abraham Azulai. Prohibiția fusese instituită, în mare măsură, ca reacție la consecințele dezastruoase ale falsului Mesia – Simeon Bar Kochba – care, în 135 d.Hr., a condus o revoltă din care a rezultat un efemer stat iudeu independent³. Mai mult de un secol după Azulai, un sentiment de frică și de interdicție referitor la Cabala s-a manifestat din nou cu putere în mediile rabinice, ca reacție la popularitatea neliniștitoare a apostatului Sabbatai Zevi. Lui Zevi i s-a atribuit o statură mesianică de către „pro-fetul” său Nathan din Gaza, el fiind adoptat ca atare de mai multe milioane de adepți, răspândiți în tot Orientul Mijlociu. Fenomenul Zevi a fost amplificat de larg-răspândita alterare hermetică a învățăturilor cabalistice iudaice de către ocultişti europeni și de o tendință crescândă a cabaliștilor creștini de a încerca să demonstreze că adevărata semnificație ascunsă a Cabalei susține eficiența dogmei creștine.

Larg răspânditul sentiment anticabalist stârnit de autoritățile ortodoxe, deopotrivă rabinice și pauline, a fost însoțit de multe dezinformări și zvonuri alarmiste. Chiar și acei rabini și erudiți talmudici care nu considerau Cabala Mistică a fi rea sau nefastă, s-au făcut ecoul deciziilor ca ea să nu fie studiată

decât de bărbați evrei căsătoriți, trecuți de patruzeci de ani, care au studiat Tora și Talmudul timp de mai mulți ani. Cu toată obiectivitatea, trebuie notat că există un număr substanțial de *chasidim* și alți evrei religioși care acceptă și încurajează studiul și practicarea Cabalei evreiești fără distincții de vârstă sau sex. Totuși, ei reprezintă o minoritate și privesc Cabala ca proprietate exclusivă a iudaismului ortodox. Rezultatul de ansamblu este că majoritatea evreilor contemporani, dintre care cei mai mulți nu sunt ortodocși, cunosc prea puțin din imensa bogăție a tradiției lor mistice.

Persistența barierelor și atitudinilor exclusiviste în privința studiului Cabalei evreiești servește la perpetuarea unor vechi tipare mentale sexiste și elitiste, care descurajează indivizii să caute experiențe mistice nemijlocite în afara contextului datinilor religioase ortodoxe, așa cum au fost ele stabilite de farisei după Diaspora⁴. Aceste atitudini servesc și la consolidarea poziției rabinilor ortodocși, ca intermediari și autorități în oficierea [actelor] religiei iudaice. Autoritatea fariseilor a evoluat în urma importanței crescânde a academiilor de studii iudaice, care au început să apară la sfârșitul secolului al V-lea î.Hr. sub regimul tolerant al perșilor, după sute de ani de represiune asiriană și babiloniană. Cuvântul „fariseu” provine din *parush*, care înseamnă „cel separat”, adică acela care s-a retras din motive de pietate. Printre evreii astfel „separați” au apărut deosebiri, nu doar în privința uzanțelor sociale, ci și a concepțiilor doctrinare, adică o tradiție orală. Această tradiție orală nu numai că a conturat o rutină riguroasă a conduitei și a stilului de viață, ci a creat totodată o învățătură și o știință speciale, care au fost apanajul exclusiv al membrilor grupării. S-a format astfel o comunitate de învățați. Știința lor aparține a tras un exces de respect și venerație din partea maselor, care nu aveau acces la ea, motiv

pentru care Maestrul Yeshuvah (Iisus) și, mai târziu, Maestrul Muhammad, i-au izgonit. Masele au devenit așadar profane, [fiind plasate] în afara acestei comunități elitiste a fariseilor.

Intensul și complicatul accent levitic pus de gruparea rabinică s-a dezvoltat pornind de la codurile de comportament și tradițiile instituționalizate de preoțimea Templului centralizat din Ierusalim (*kohanim*). Strictețea codurilor reflecta gradul extraordinar de puritate levitică, care trebuia menținut pentru efectuarea ritualurilor de nivel înalt săvârșite în Primul Templu, care adăpostea Arca Legământului. În acel context, preoții trebuiau să fie asemenea îngerilor din preajma Tronului Domnului יהוה. Codurile sacerdotale [ale acestor *kohanim*] au avut un impact semnificativ asupra dezvoltării rabinatului fariseic secole mai târziu. Ele au fost redactate, mult după aceea, în *Talmud Yerushalmi* și *Talmud Babli*^{*}, care conțin comentarii voluminoase, adunate în peste patru secole de dialectică rabinică.

Talmudul este alcătuit din *Mishna* și *Gemara*. *Mishna* este o colecție de exegeze scripturale, atribuite unor faimoși rabini palestinieni, dintre care mulți au fost asociați cu academiile rabinice între secolele al V-lea și al II-lea î.Hr. Tratatatele din *Mishna* au fost editate și codificate în jurul anului 220 d.Hr. și alcătuiesc nucleul Talmudului. Partea cea mai voluminoasă a Talmudului, numită *Gemara* (literal „completare”), este o colecție de discuții între rabini palestinieni și babilonieni de mai târziu, despre pasaje și subiecte din *Mishna*. *Gemara* din Ierusalim a fost compilată formal pe la 430 d.Hr., iar *Gemara* din Babilon pe la 530 d.Hr. *Talmud Yerushalmi* este alcătuit din trei volume, iar *Talmud Babli* are șaiszeci și patru de volume, reflectând complexitatea relativă a condițiilor și a mediilor culturale în care s-au format.

* Edițiile din Ierusalim și din Babilon ale Talmudului. (*N. red.*)

Rabinatul fariseic a devenit gruparea dominantă a iudaismului, ocupându-și poziția de autoritate ortodoxă a acestuia. El a ajuns la apogeu în timpul dinastiei hasmoneene, după eliberarea Ierusalimului de către macabei, când saducheii și fariseii au deținut practic controlul politic și economic al Templului din Ierusalim. Numeroasele avertismente și admonestări ferme ale unei succesiuni de profeți evrei au fost neglijate. Când a venit Maestrul Yeshuvah, el a condamnat corupția larg răspândită și abuzul de putere din rândurile saducheilor și fariseilor și i-a biciuit pe cămătarii din Templu (care devenise cea mai mare bancă din Orientul Mijlociu). Dominația grupării rabinice a fariseilor s-a consolidat și mai mult în diaspora, după distrugerea celui de-al Doilea Templu, în anul 70 d.Hr. Cu excepția mișcărilor karaită și sabbateană, dominația aceasta a rămas în mare măsură necontestată până în prezent, deși ea a început să se clatine.

Puțini evrei iau în serios ideea că, în practică, religia străbunilor lor din deșert ar fi putut să difere radical de iudaismul rabinic. Cuvântul „rabin” (*rabbi*) nu apare în Tora ebraică și are doar o utilizare limitată în întregul *Tanakh* (Tora, Profeții și Scrierile), unde este folosit pentru a desemna lideri tribali și alte autorități⁵. Maestrul Yeshuvah le-a spus discipolilor săi să nu adopte titlul de *rabbi*, învățându-i că Domnul יהוה este singurul *Rabbi* adevărat⁶. Elementele antropologice și lingvistice care au modelat triburile israelite nomade sunt subiectul multor ipoteze și dezbateri printre specialiștii în diversele discipline legate de Orientul Apropiat antic. Prima carte a Torei (numită *Tora B'reshith*^{*}) spune că Abraham a venit din „Urul Caldeii”. Care a fost istoria, compoziția etnică și mediul cultural

* Am respectat în mare măsură transliterarea propusă de autor. Aici, de exemplu, există transliterarea alternativă *Bereshit* însă, într-adevăr, primul „e” corespunde punctuației vocalice *sh'va* notată adesea ca ('). (*N. red.*)

și religios din care a provenit Abraham? În ce fel a fost credința lui influențată de cosmologiile sumerienilor, egiptenilor și canaanenilor? Oare alfabetul ebraic original, dezvoltat înainte de vremea lui Abraham, a fost o modalitate de reprezentare alfabetică a glifelor cuneiforme sumeriene? Sau el își are originea în manualul mistic despre literele ebraice ce îi este atribuit [lui Abraham], numit *Sefer Yetzirah* („Cartea Formării”)? Cum și-au practicat Abraham și triburile israelite religia, ca un nou vehicul de exprimare al spiritualității mistice universale, în contrast cu adorarea, larg răspândită, a idolilor?

Viața primilor israeliți va fi avut multe în comun cu toate celelalte triburi nomade, care locuiau în corturi sub cerul înstelat al câmpiilor deșertice din Canaan și Peninsula Sinai. Astfel de triburi erau în mare măsură familii extinse, care își pășteau turmele și îndeplineau muncile necesare pentru a se hrăni și îmbrăca. Probabil că datinile religioase ale evreilor au implicat practici spirituale esențiale, datând din Antichitate și existente în toate religiile monoteiste. Aceste practici includ abluțiuni, prosternări, invocarea Numelor Divine, cântece devoționale, ofrande de rugăciuni, utilizarea rituală a sacramentelor și sacralizarea elementelor, ritualuri de punere a bazei unei comunității, bazate pe semnificația mistică a riturilor de trecere și a anotimpurilor, precum și tratamentul special acordat oaspeților. În Tora există numeroase relatări despre ascensiunea unor personaje sfinte în locuri ale puterii din anumiți munți și despre actele de adorare săvârșite acolo. Există, de asemenea, o serie de relatări despre utilizarea rituală a unui *lingam* de piatră, peste care se turna o libație de ulei sau poate de lapte. Numeroase pasaje din Tora fac aluzii emoționante la experiențele transformatoare ale conștiinței individuale în Uniunea Divină și la prezența și importanța misticilor și a sufletelor trezite de-a lungul întregii istorii a evreilor.